

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

ДОКЛАД

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх.№	853 - 02 - 54
Дата	02 / 11 2018 г.

Относно:законопроект за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2019 г., № 802-01-46, внесен от Министерския съвет на 29.10.2018 г.

На заседание, проведено на 1 ноември 2018 г., Комисията по бюджет и финанси обсъди законопроекта за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2019 г.

На заседанието присъстваха: Владислав Горанов – министър на финансите; Бисер Петков - министър на труда и социалната политика; от Националния осигурителен институт - Ивайло Иванов - управител, Весела Караиванова – подуправител, директори на дирекции; представители на синдикатите и работодателските организации.

Законопроектът беше представен от управителя на Националния осигурителен институт г-н Ивайло Иванов. Той изтъкна, че законопроектът за бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2019 г. се основава на тригодишната бюджетна прогноза на правителството за 2019 – 2021 г. и в него са заложени следните политики:

1. По приходите:

- Запазва се размерът на осигурителната вноска за фонд „Пенсии” и фонд „Пенсии за лицата по чл. 69” на ДОО на нивото от 2018 г. Запазват се и размерите на осигурителните вноски за другите фондове на ДОО, а също и съотношенията между осигурителите и осигурените лица.

- За 2019 г. не са договорени минимални осигурителни прагове (МОП). Без налагане на административно увеличение на МОП при планирано увеличение на минималната работна заплата с 9,8 на сто средното увеличение на МОП през 2019 г. е около 4,7 на сто.

- Увеличава се минималният осигурителен доход за самоосигуряващите се лица от 510 лв. на 560 лв.

- Увеличава се минималният осигурителен доход за земеделските стопани и тютюнопроизводителите от 350 лв. на 560 лв.

- Увеличава се максималният осигурителен доход за всички осигурени лица от 2600 лв. на 3000 лв.

- За 2019 г. не се внасят вноски за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите”.

- **Определят се за приход в бюджета на Националния осигурителен институт (НОИ) 97 500 лв. от приходите на фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите” – за дейностите по чл. 13 от Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя (ЗГВРСНР).**

Общата сума на приходите и трансферите за 2019 г. от консолидирания бюджет за държавното обществено осигуряване се предлага в размер на 11 759, 7 млн. лв. или с 692, 4 млн. лв. повече в сравнение с 2018 г.

В рамките на общата сума с най-голям относителен дял са приходите от осигурителните вноски, които са предвидени в размер на 7 473, 2 млн. лв.

Планирани са неданъчни приходи в размер на 56,0 млн. лв., които са повече със 0,3 млн. лв. от 2018 г. и трансфери от централния бюджет за бюджета на ДОО за изплащане на пенсии и добавки, които са за сметка на държавния бюджет в размер на 297, 6 млн. лв., или по-малко с 11,2 млн. лв. от размера им за 2018 г. Предвиден е допълнителен трансфер от държавния бюджет за покриване недостига от средства в бюджета на държавното обществено осигуряване за 2019 г. в размер на 3 934, 1 млн. лв. или по-малко с 252, 2 млн. лв.

2. По разходите:

- **Повишават се изискуемите възраст и осигурителен стаж при пенсиониране за работещите при условията на трета категория труд и минималната възраст за пенсиониране на лицата по чл. 69 и 69б от Кодекса за социално осигуряване (КСО).**

- **За пенсиите, отпуснати след 31 декември 2018 г., процентът за всяка година осигурителен стаж в пенсионната формула се увеличава от 1,169 на 1,2.**

- **От 1 юли 2019 г. пенсиите, отпуснати до 31 декември 2018 г. включително, се увеличават с 5,7 на сто (процент, определен по правилото на чл. 100 от КСО на базата на използваните при съставянето на бюджета на държавното обществено осигуряване за 2019 г. прогнозни стойности за нарастването на осигурителния доход и за индекса на потребителските цени), което увеличение включва и новата „тежест“ на година осигурителен стаж.**

- **Минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст и социалната пенсия за старост, както и свързаните с тях пенсии и добавки, се увеличават от 1 юли с 5,7 на сто.**

- **Максималният размер на получаваните една или повече пенсии, считано от 1 януари 2019 г. до 30 юни 2019 г., се запазва на 910 лв., а от 1 юли 2019 г. се увеличава до 1200 лв. (40 на сто от размера на**

максималния осигурителен доход за същата календарна година – 3000 лв. за 2019 г.). Мярката се прилага за всички пенсии, без оглед на момента на отпускането им.

- **При изчисляването на индивидуалния коефициент на пенсиите, отпуснати с начална дата след 31 декември 2018 г., се взема предвид осигурителният доход на лицата след 1999 г., освен в случаите, когато такъв липсва, или е за период, по-малък от 36 месеца.**

- От 1 януари 2019 г. се променя формулата за изчисляване на индивидуалния коефициент, като с допълнение към чл. 70, ал. 9 от КСО се дефинира максималната му стойност.

- **Запазват се минималният дневен размер на обезщетението за безработица – 9,00 лв., и максималният дневен размер – 74,29 лв.**

- **Запазват се периодът на изплащане на паричното обезщетение за бременност и раждане – 410 дни, и размерът на обезщетението за отглеждане на дете от една до двегодишна възраст – 380 лв.**

- Отчетени са промените във връзка с влезлите в сила от 1 юли 2018 г. промени в режима на изплащане на паричните обезщетения за осиновяване на дете до петгодишна възраст.

- И през 2019 г. продължава да действа въведената през 2017 г. възможност за майките (осиновителките), които имат право да ползват отпуск при бременност и раждане до навършване на едногодишна възраст на детето, но не го използват, да се върнат на работа и да получават обезщетение от ДОО в размер 50 на сто от полагащото им се обезщетение при бременност и раждане.

- Запазва се режимът на изплащане на паричните обезщетения за временна неработоспособност съгласно чл. 40, ал. 5 от КСО – първите три работни дни се изплащат от осигурителя, а от 4-ия ден на настъпване на неработоспособността – от ДОО.

- Запазва се периодът, доходът за който се взема предвид при изчисляване размерите на краткосрочните обезщетения при временна неработоспособност – 18 календарни месеца, и при бременност и раждане и безработица – 24 месеца.

- **Запазва се размерът на еднократната помощ при смърт на осигурено лице – 540 лв.**

- **Определя се максимален размер на гарантираните вземания – 1400 лв.**

Разработването на проекта на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване (КБДОО) по приходите и разходите за 2019 г. се основава и на очакваното изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г.

Очакваният излишък по КБДОО за 2018 г. е в размер 179,4 млн. лв.

Общият размер на разходите и трансферите за 2019 г. е 11 759,7

млн. лв. и тази сума е по-голяма с 692,4 млн. лв. от 2018 г. С най-голям относителен дял са разходите за пенсии в размер на 9 989,7 млн. лв., което възлиза на 84,9 на сто от всички разходи в държавното обществено осигуряване. Относителният дял на разходите за пенсии от brutния вътрешен продукт е 8,6 на сто, като предвидените средства за пенсии са с 533,8 млн. лв. повече в сравнение с размера им в бюджета на ДОО за 2018 г.

Политики по отношение на размерите на пенсиите за 2019 г.:

■ За пенсиите, отпуснати след 31 декември 2018 г., процентът за всяка година осигурителен стаж в пенсионната формула се увеличава от 1,169 на 1,2.

■ От 1 юли 2019 г. пенсиите, отпуснати до 31 декември 2018 г. включително, се увеличават с 5,7 на сто.

■ От 1 юли 2019 г. минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст се увеличава от 207,60 на 219,43 лв. (увеличение с 5,7 на сто).

■ От 1 юли 2019 г. социалната пенсия за старост се увеличава от 125,58 на 132,74 лв. (увеличение с 5,7 на сто).

■ От 1 януари 2019 г. се увеличава максималният осигурителен доход от 2600 на 3000 лв. Максималният размер на получаваните една или повече пенсии до 30 юни 2019 г. остава 910 лв., а от 1 юли 2019 г. става 1200 лв.

■ От 1 януари 2019 г. се променя формулата за изчисляване на индивидуалния коефициент, като се дефинира максималната му стойност.

Посочените по-горе параметри и политики в областта на пенсиите оказват влияние върху броя на пенсионерите и върху размерите на пенсиите, които определят разходите за пенсии за 2019 г. Средният брой на пенсионерите за 2019 г. се очаква да намалее до около 2154,8 хиляди. По-ниският брой на пенсионерите се обуславя от промените в изискванията за придобиване право на пенсия според КСО.

Средният размер на пенсията на един пенсионер през 2019 г. се предвижда да достигне 386,27 лв., като номиналното нарастване е 6,2 на сто при очакван среден размер за 2018 г. -363,82 лв. (ЗБДОО 2018 г. – 362,97 лв.) Очаква се положителен реален ръст на пенсиите от 3,1 на сто през 2019 г. при прогнозирана стойност на средногодишната хармонизирана инфлация за 2019 г. от 3,0 на сто.

Разпределението на разходите за основните групи краткосрочни обезщетения по КСО е следното:

■ обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване, гледане на болен член от семейството и карантина и нетрудови злополуки – 570,5 млн. лв., което е 105,9 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2018 г.; планирани са обезщетения за 14 549,6 хиляди дни при среднодневно обезщетение 32,51 лв.;

■ **обезщетения за трудова злополука и професионална болест** – 11,3 млн. лв., което е 118,9 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2018 г.; планирани са обезщетения за 281,3 хиляди дни за временна неработоспособност поради трудова злополука и професионална болест при среднодневно обезщетение 40,04 лв.;

■ **обезщетения за бременност и раждане** – 418,7 млн. лв., което е 109,6 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2018 г.; планирани са обезщетения за 13 989,4 хиляди дни за временна неработоспособност поради бременност и раждане при среднодневно обезщетение 29,93 лв.;

■ **обезщетения за отглеждане на дете до двегодишна възраст и за осиновяване на дете до 5 години** – 166,9 млн. лв., което е 102,2 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2018 г.; планираните обезщетения за отглеждане на малко дете са за 9168,7 хиляди дни при среднодневно обезщетение 18,10 лв.;

■ **парични обезщетения за безработица** – 449,6 млн. лв., което е 102,5 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2018 г.; планираните обезщетения са за 76 122 правоимащи лица със средномесечен размер на обезщетението 492,16 лв.;

■ **финансиране на дейността по профилактика и рехабилитация** – 20,1 млн. лв.

Планираните разходи за дейност “Социално осигуряване” са 122,7 млн. лв. Относителният дял на разходите за дейността спрямо всички разходи на КБДОО за 2019 г. е 1,04 на сто.

Разходите за персонал са 68,8 млн. лв. и са разработени при средносписъчен брой на наетите лица по трудови (930) и служебни (2 537) правоотношения. Разходите за административна издръжка са 45,7 млн. лв. За 2019 г. проектът на средствата за капиталови разходи е 7,6 млн. лв. или са увеличени с 1,5 млн. лв. в сравнение с 2018 г.

Консолидираният бюджет на държавното обществено осигуряване за 2019 г. се очаква да приключи с нулево бюджетно салдо.

По проектбюджетите на отделните фондове за 2019 г. резултатите са следните:

- Фонд „Пенсии” – дефицит от 3 721 343,0 хил. лв.
- Фонд „Пенсии за лицата по чл. 69” – дефицит от 99 944,2 хил. лв.
- Фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност” – дефицит от 14,3 хил. лв.
- Фонд „Трудова злополука и професионална болест” – излишък от 159 964,7 хил. лв.
- Фонд „Общо заболяване и майчинство” – дефицит от 44 046,7 хил. лв.
- Фонд „Безработица” – дефицит от 134 494,2 хил. лв.

• Бюджет на НОИ – излишък от 3 839 877,7 хил. лв.

Общият резултат по фондовете и по бюджета на НОИ се балансира на нула.

По законопроекта се проведе дискусия, в която народни представители и гости изказаха своите становища.

Народният представител **Георги Гьоков** (ПГ „БСП за България“) заяви, че представителите на „БСП за България“ няма да подкрепят предложения законопроект, като изтъкна следните причини: Първо - в него липсва визия за решаване на основни проблеми, свързани предимно с демография, ниски доходи, бедност, неравенство, здравеопазване, пенсионна система. Второ – не приемат рязкото увеличаване на минималния осигурителен доход за земеделските производители, недостатъчното увеличение на пенсиите с 5,7%, както и замразяването на останалите социални плащания като например минималният размер за обезщетение за безработица да остане 9 лв. при условие, че максималният осигурителен доход се увеличава.

Народният представител **Хасан Адемов** (ПГ на ДПС) изрази несъгласие с предложеното увеличение на максималния осигурителен доход. Той застъпи становището, че е налице несправедливост по отношение на пенсионерите, тъй като има два ограничителни механизма по отношение на размера на пенсиите - от една страна е максималния размер на пенсиите, а от друга индивидуалния коефициент.

Председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България **г-н Васил Велев** заяви, че не подкрепят бюджета на Държавното обществено осигуряване поради следните причини: Първо – категорично са против увеличаването на максималния осигурителен доход в последния момент, без разговори с бизнеса. Второ - трите дни болнични, които остават за сметка на работодателите и по-точно за сметка на изрядните хора в трудовия колектив. Трето – няма заложен реформи и промени, които да ограничат измамите с инвалидните пенсии.

Представителят на Съюза на пенсионерите в България **г-н Георги Русанов** заяви, че заложеното увеличение на пенсиите с 5,7% не е достатъчно да отговори на изискванията на жизнения стандарт в страната.

Представителите на КТ „Подкрепа“ **г-жа Ваня Григорова** и на КНСБ **г-жа Ася Гонева** изразиха подкрепата си по законопроекта, както и задоволство от увеличените приходи по бюджета на държавното обществено осигуряване. В бъдеще следва да се предприемат сериозни стъпки срещу сивата икономика и недеklarираната заетост, както и да се спре задържането на минималните осигурителни доходи и увеличаването им само до размера на минималната работна заплата.

След приключване на дискусиата се проведе гласуване, при което се получиха следните резултати: „За” – 13 народни представители; „Против” – 9 народни представители, без „Вздържали се”.

Въз основа на гореизложеното и резултатите от гласуването, Комисията по бюджет и финанси предлага на Народното събрание да приеме на първо гласуване **законопроект за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2019 г., № 802-01-46, внесен от Министерския съвет на 29.10. 2018 г.**

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ:

МЕНДА СТОЯНОВА